

המועצה הדתית

הרבנות הראשית

רחוב קלאוזנר 18 רעננה, טלפון: 7431356

מדריך פסח תשע"ט

לרשימת עסקים
כשרים לפסח ברעננה
תשע"ט

לרשימת תכשירים
רפואיים כשרים לפסח
תשע"ט

ברכת חג לתושבי העיר

יציאת מצרים

כאשר אנו מתבוננים בפרשת יציאת מצרים, אנו תמהים מדוע היה צריך הקב"ה להביא על מצרים עשר מכות מופלאות כדי להוציא את בני ישראל ממצרים, והלווא די היה שהקב"ה יביא עליהם מכה אחת אנושה כדי להשיג מטרה זו.

מכאן אנו משיגים שהמכות שהקב"ה הביא על המצרים לא היתה מטרתן רק כדי להוציא את בני ישראל ממצרים אלא גם ללמדנו את שלטונו הבלעדי של הקב"ה על הבריאה כולה ועל כל הכוחות הפועלים בה. הוא זה שאומרת לנו התורה בפרשת "וארא": "ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כוחי ולמען ספר שמי בכל הארץ" (שמות ט, ט"ז).

עתה נבין דבר נוסף חשוב מאוד. ב"קידוש" שאנו אומרים: בכל ליל שבת אנו אומרים "ושבת קודשו באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית, כי הוא יום תחילה למקראי קודש **זכר ליציאת מצרים**". ושואל המאירי, אחד מגדולי "הראשונים", הלא השבת היא "זיכרון למעשה בראשית" ולא זכר ליציאת מצרים? והשיב: אמנם אמת הדבר שהשבת היא "זיכרון למעשה בראשית", שכן הקב"ה הוא הבורא הבלעדי של הבריאה כולה ומכלול כוחותיה, אולם מי ראה ומי מעיד שאכן הקב"ה הוא בורא הבריאה ומכלול כוחותיה? עשר המכות שהקב"ה הביא על המצרים ביציאת מצרים הם העדות והראיה החותכת שהקב"ה ברא את העולם כולו ואת מכלול כוחותיו, שכן רק מי שברא את העולם כולו יכול היה לשנות את כל חוקי הבריאה כפי שהקב"ה עשה זאת ביציאת מצרים.

עתה מובן גם מובן מדוע הקב"ה טרם להביא על המצרים עשר מכות מופלאות שהראו בעליל את שלטונו המוחלט והבלעדי של הקב"ה על כל היקום כולו. עתה מובן גם מובן הקידוש שאנו אומרים בכל ליל שבת. "ושבת קודשו באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית, כי הוא תחילה למקראי קודש, **זכר ליציאת מצרים**".

ברכת חג כשר ושמח לתושבי העיר ומשפחותיהם

הרב שלמה אישון
רב מזרח העיר

הרב יצחק פרץ
רב העיר

אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה - דיינו.

האומנם דיינו? מה מיוחד בעמידה לפני הר סיני ללא מעמד נתינת התורה? איזו משמעות יש להר סיני ללא התורה? מה מיוחד את סיני לעומת כל הר אחר? במה מיוחדת החניה של בני ישראל בהר סיני מכל עצירה אחרת של בני ישראל בדרכם לארץ ישראל?

התורה מתארת את מסענו בני ישראל במדבר סיני במילים "ויסע... ויחנו". רק בהגיעם לפני הר סיני נאמר "ויחן שם ישראל נגד העם". על המילה "ויחן" אומר רש"י "ויחן שם ישראל - כאיש אחד, בלב אחד". כל עם ישראל, כל שש מאות אלף בתי אב, כולם ניצבים בתחתית הר סיני באחדות נדירה. כאיש אחד. בלב אחד. איזה תיאור מדהים של אחדות ישראל.

אך האם רק בני ישראל מתוארים כך? הרי רק פרשה קודם לכן קראנו שכשבני ישראל נלחצים אל ים סוף "ויישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם". ורש"י אומר "והנה מצרים נוסע - בלב אחד, כאיש אחד". גם למצרים מפגן אחדות של עם מאוחד. כאיש אחד. בלב אחד. אז מה הרבותא של "ויחן ישראל בהר סיני"? מה הרבותא של אחדות? כל עם הוא מאוחד.

ישנו הבדל קטן אבל מהותי. על עם ישראל אומר רש"י "כאיש אחד, בלב אחד". אך כשהוא מתאר את אחדותם של המצרים רש"י משנה את הסדר: "בלב אחד, כאיש אחד"! אחדותם של המצרים נבעה מתאוות הלב. "ארדוף, אשיג, אחלק שלל" - אחדות של מטרה ספציפית. במקרה הזה הלב מבקש לבזוז את עם ישראל אך מיד אחר כך הלב יתור אחר תאוה אחרת והאחדות תעלם. אחדותם של ישראל לעומת זאת מתוארת כחזון - שותפות של "איש אחד" שמכפיף את הרצון העצמי של הלב לאחדות של העם. האחדות עבור עם ישראל אינו אירוע חולף. מדובר בייעוד, מדובר בגורל - "כאיש אחד, בלב אחד".

נאחל לכל בית ישראל שנכנס לחג החירות מתוך הכלה, כבוד הדדי וראיית האחר בדרך לאחדות כדי שנצא כל אחד וכולנו יחד מהמצרים.

ברכת חג שמח.

אושרה קורן
סגנית יו"ר המועצה הדתית

אריה פרידמן
יו"ר המועצה הדתית

תוכן עניינים

2 ברכות חג	17 טבילת כלים
4 דרשות שבת הגדול	18 זמני היום
5 מכירת חמץ וקמחא דפסחא	19 ביעור חמץ
6 תעודות כשרות לפסח	20 מהלכות ליל הסדר
7 הגעלת כלים	23 מהלכות יו"ט
8 נקיון הבית מחמץ	26 מהלכות חול המועד
9 רשימת מוצרים חשש חמץ	27 ביעור מעשרות
13 הכשרת המטבח לפסח	28 רכישת מזון לאחרי פסח

היוצא כימי ניסן ורואה אילנות פרי המלבלבים
ומוציאים פרחים מברך ברכת האילנות:

"בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱ-לֹ-לֵ-קֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא חָסַר
בְּעוֹלָמוֹ כְּלוּם, וּבָרָא כּוֹ פְּרִיֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת
טוֹבִים לְהַנּוֹת בָּהֶם בְּגֵי אָדָם"

דרשות שבת הגדול

תתקיימנה אי"ה בשבת פרשת "מצורע"
ח' ניסן תשע"ט (13.4.19)
לאחר תפילת מנחה

הרה"ג **יצחק פרץ** שליט"א
רב העיר

בבית הכנסת הגדול רחוב אחוזה 101, רעננה
תפילת מנחה בשעה: 18:30

הרב **שלמה אישון** שליט"א

רב מזרח העיר

בבית הכנסת "משכן מיכאל" (עדת בני ישראל לשעבר)
רחוב אברבנאל 7, רעננה
תפילת מנחה בשעה: 18:15

הציבור מוזמן

מכירת חמץ

החל מיום ראשון ב' ניסן תשע"ט (7.4.19)

מכירת חמץ כדלקמן:

- הרה"ג יצחק פרץ שליט"א - רב העיר
- הרב שלמה אישון שליט"א - רב מזרח העיר
- רבני בתי הכנסת - המורשים למכירת חמץ ע"י רב העיר
- במשרדי הרבנות הראשית רחוב קלאוזנר 18, רעננה

זמני מכירת חמץ

שעות מכירת חמץ במשרדי המועצה הדתית

15:00-21:00	ב'ו' ניסן (7-11.4.19)	ראשון עד חמישי
10:00-13:00	ז' ניסן (12.4.19)	יום שישי
9:00-21:00	ט'-י"ג ניסן (14-18.4.19)	ראשון עד חמישי
8:00-9:15	ערב פסח י"ד ניסן (19.4.19)	יום שישי

מגבית קמחא דפסחא

שע"י המועצה הדתית רעננה

לקראת חג הפסח המועצה הדתית רעננה מקיימת מגבית מסורתית עבור "קמחא דפסחא" של קהילות רעננה המנוהלת ע"י היכל בנימין (קרן הגמ"ח) מטרת המגבית להושיט סיוע למשפחות נצרכות בעיר ולהביא לביתם את שמחת החג, המנהג המקודש מדורי דורות לתרום למגבית "קמחא דפסחא" הינו חלק בלתי נפרד בכל הקשור בהכנות לפסח. אנו פונים לציבור הנכבד לתרום בעין יפה.

תרומות ניתן למסור:

במשרדי המועצה הדתית

רחוב קלאוזנר 18, רעננה

09-7431356

תעודת כשרות מיוחדת לפסח

לקראת חג הפסח הנפיקה הרבנות הראשית רעננה תעודת כשרות מיוחדת לפסח תשע"ט

יש לבדוק על גוף התעודה "ללא חשש קטניות" או "לאוכלי קטניות"

לימי הפסח אין להסתמך על תעודת הכשרות הרגילה כולל באטליזים, חנויות דגים, פיצוחים (לאוכלי קטניות)

הערות:

לנוהגים שלא לאכול קטניות בפסח יש לבדוק כל מוצר מזון, כולל מוצרי חלב, אם כשרותו היא לאוכלי קטניות בלבד.
שמן כותנה יש שאינם משתמשים בו, מחשש קטניות.
תרופות קופות החולים מפרסמות רשימות תרופות כשרות לפסח, הנזקק לתרופות שאינן רשומות ברשימות אלה יפנה בשאלה אל הרב. וכן לגבי פרטים על לגבי תחליפי החלב.

אין להאכיל בעלי החיים מזון המכיל חמץ

הגעלת כלים

ברחבת בית הרבנות והמועצה הדתית,
רחוב קלאוזנר 18 רעננה
תתקיים אי"ה

10:00-18:00	(15.4.19)	י' ניסן תשע"ט	יום שני
10:00-20:00	(16.4.19)	י"א ניסן תשע"ט	יום שלישי
10:00-20:00	(17.4.19)	י"ב ניסן תשע"ט	יום רביעי
10:00-18:00	(18.4.19)	י"ג ניסן תשע"ט	יום חמישי

1. הגעלה תיעשה רק לכלים שנעשה בהם ניקיון יסודי, כולל כתמי פיח וחלודה מבפנים ומבחוץ, וכן בקפלים ובידיות.
2. אין להשתמש בכלים המיועדים להגעלה, בדברים חמים, 24 שעות לפני ההגעלה.
3. כלים שיש בהם סדקים או חריצים לא ניתן להגעיל.

כלים שלא ניתנים להכשרה לפסח

- כלים קרמיים • כלי חרס • נפה • סיר אפיה • תבנית אפיה • סיר לחץ • מקצפות • חלקי המייקסר המשמשים להכנת עוגות • בקבוק לתינוק • מברשת שיניים • טוסטר • מחבת טפלון • סכו"ם עם ידיות עץ או פלסטיק.

 לתשומת לב

המועצה הדתית אינה נושאת באחריות על אובדן או נזק,
לכלים שנמסרו להגעלה
לאחר חודש יתרמו כלים שנשארו או נשכחו.

ניקיון הבית מהמץ

יש לנקות ולבדוק היטב בכל מקום בו קיים חשש שהכניסו חמץ לתוכו במשך השנה, כולל תיקים, כיסים, וכדו'.

אין חובה לנקות ספרים שמשתמשים בהם כל השנה, משום שאין זה ודאי שיש בהם חמץ, ובכל מקרה מדובר בפירוורים קטנים הבטלים מעצמם, אולם אין לקרוא/להשתמש בספרים שלא נבדקו דף דף על השולחן שאוכלים עליו בימי הפסח.

ברכונים וספרי ילדים קטנים יש להניח שהשתמשו בהם בעת הארוחה, וחזקה שמלוכלכים בחמץ, אם רוצים להשתמש בהם בפסח חובה לנקותם היטב דף דף, אם לא ניקה יצניעם לכל ימות הפסח ויכללם במכירת חמץ.

ראוי להצניע ולכלול במכירת חמץ גם דברים שאינם אוכל ויש בהם חשש חמץ, כג' משחות, תוספי מזון, כדורים, סירופ, כדורי מציצה וכד'.

ביעור חמץ

מדאורייתא חמץ בפסח אסור באכילה ובהנאה, והמשהה חמץ בפסח ברשותו עובר בשני לאוים: בל יראה ובל ימצא.

מצוות עשה מן התורה לבער את כל החמץ מרשותינו עד חצות היום של ערב פסח (י"ד ניסן) ומדברי חכמים יש לבער את החמץ על ידי שרפתו (בדווקא) עד תחילת שעה שישית של היום. שעה זמנית כפי שמפורסם בלוח. אם אינו יכול לבער את חמצו בשריפה, יבערנו מרשותו בכל דרך שיכול.

קודם לשעה שישית חובה לבטל את החמץ ולהפקירו בנוסח הידוע כל חמירא וכו'. חובה זו חלה גם על מי שלא נמצא בביתו בשעה זו כג' היוצאים לנופש, או מתארחים מחוץ לביתם וכו'.

אף חמץ שנתבטל ברוב מין במינו או בשישים מין בשאינו מינו וכן שאר דברים, שאין איסור מן התורה להשהותם בפסח, יש בהם חשש לתערובת חמץ, טעם חמץ - מדרבנן חייב לבערם.

אין להשליך חמץ לפח האשפה הנמצא בחצר או בחדר האשפה בבית המשותף, אם בטוחים שהאשפה תפונה על ידי העיירה קודם שעה שישית, ונורק חמץ לפח אין לחשוש לכלום.

מכירת חמץ

כיום נהגו לעשות את רב העיר שליח למכור לגוי את החמץ שמסיבות שונות החלטנו להשאירו ברשותינו. עיקרה של התקנה הייתה למקרה שיש הפסד מרובה אם יבער החמץ שברשותו.

תקנה זו מסתמכת על הכלל ההלכתי: "שלך אי אתה רואה, אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה" על ידי המכירה לגוי החמץ יצא מרשותינו ונכנס לרשותו של הגוי, אלא שלעת עתה

הוא משאיר את רכושו ברשותינו.

מן הראוי בשעת החתימה על שטר ההרשאה לרב, לציין מיקום מדוייק היכן מונחים כל המצרכים הכלולים במכירה שתתבצע בשמו של כל חותם על כתב ההרשאה על ידי הרב. ואין להשתמש באותם מקומות כל הפסד.

נהגו שלא לכלול במכירה לנכרי חמץ גמור, למעט אם יש הפסד מרובה, וכל אחד יקבע לעצמו מה נחשב עבורו הפסד מרובה. תערובת חמץ, חשש חמץ, חמץ נוקשה, וכן מוצרים שאינם בחשש חמץ והשתמשו בהם קודם הפסד, נוהגים לכלול במכירה גם שלא בהפסד מרובה.

רשימת מוצרים עם השיש המץ

להלן רשימת מוצרים שהרכיבים שבהם עלולים להגיע ממקור שהוא חמץ או גדלו על מצע חמץ.

ההתפתחות הטכנולוגית בתעשיית המזון בשנים האחרונות הנה מרשימה ביותר, ומעמידה בפני נותני הכשרות ביחוד לפסח בעיות רבות, להלן מקצתם: לצורך המתקת מוצרים משתמשים כיום בתעשייה בסוכר המופק מעמילן חיטה, אנזימים הגדלים על מצע חמץ, ממיסים המופקים מחמץ או תערובת חמץ, חלבון שמגיע מחלבון חיטה, תחליפי שומן הבאים בעיקר משיבולת שועל, תמציות וחומרי טעם שחלק מהמרכיבים גדלו על מצע חמץ, או שיש בהם חומרים שהופקו מחמץ, אמולסיפייר מתחלב (חומר מקשר) מיוצר גם מחמץ.

כיום מחייב החוק לרשום על המוצר אם הוא מכיל גלוטן. (וכך נדע אם המוצר הוא וודאי חמץ)

כמעט ואין כיום מוצר מזון שאינו מכיל מספר רכיבים, ולכן יש להקפיד לקנות את כל המוצרים הכשרים לפסח רק עם חותמת כשר לפסח תשע"ט. שם הרב/רבנות נותני ההכשר. הרשימה דלהלן מורכבת ממוצרים שאחד המרכיבים שבהם יכול להיות חמץ או חשש חמץ.

א

אבקות למיניהן וסוגיהן.....חשש חמץ.

אבקות אפיה.....כמעט ואין חשש חמץ.

אלכוהול.....בעיקר מחו"ל חשש חמץ. ראה ויסקי

ב

בורגול.....חיטה שעברה הרטבה אינו חמץ גמור.

בטנים מצופים (קבוקים).....חמץ.

במבה.....עלול להיות חומרים שמקורם מחמץ.

בשר צמחי.....עלול להיות חומרים שמקורם מחמץ.

בשר מעובד נקניק נקניקיות המבורגר קבב בשר מזרק.....עלול להיות חמץ גמור **קפוא** חשש חמץ לשמירת טעם וצבע.

ג

גביעי גלידה.....חמץ.

גלוקוז.....יש מקטניות, ויש מחמץ.

גפילטע פיש.....עלול להיות חמץ גמור.

גריסים.....אם עברו הרטבה לפני אריזה, חמץ גמור. בכל מקרה לאחסן עם שאר מוצרי חמץ

גרנולה חמץ. יש אפשרות שיהיה רק מקטניות.
גבינות כולל גבינות מעובדות, צהובות, וכו'. יתכן רכיבים שמקורם חמץ
גלידות יתכן רכיבים שמקורם חמץ.

ד

דג מעושן/דגים קפואים הדג לא שומר על צורתו וצבעו אפילו בהקפאה כדבר המובן מאליו. (ראה לעיל בשר מעובד-קפוא)
דגני בוקר חמץ, יש מקטניות ללא כל תערובת.
דוחן קטניות.
ד'ריש בורגול דק, חמץ.

ו

וודקה עלול להיות חמץ, בהכשר עד"ח כל ימות השנה אינו חמץ.
ויטמינים יכולים להיות מופקים מחמץ. ויטמין B2 C D מופקים בד"כ מחומרי חמץ
ויסקי חמץ. ראה משגיב"ס"ק ד' ושע"ת שם ס"ק ב' המנהג לכלול את המשקאות החריפים במכירת חמץ.

ז

זעתר הטחון לאבקה חשש חמץ היות ומערבבים בו שומשום קלוי, שיתכן ונאפה עם חמץ.

ח

חומץ טבעי/סנטטי יתכן רכיבים שמקורם מחמץ.
חומצת אמינו חשש חמץ.
חמוצים בחמץ. בתהליך ההחמצה יש רכיבים בחשש חמץ, (בתעשייה אין מושג החמצה טבעית)
חרדל (ממרח) חשש חמץ.
חלבה קטניות. ללא סוכר חשש חמץ. בכל תהליך ייצור של חלבה רגילה עלול להיות חמץ.
חטיפים (כל הסוגים) חשש חמץ/יש גם על בסיס קטניות.
חלב סויה בטעמים חשש חמץ. ללא טעמים כלל, קטניות.
חלבונים בד"כ קטניות, יש גם בחשש חמץ.
חמאת בוטנים יש בה תוספים, קטניות/חשש חמץ.

ט

טונה (שימורים) קטניות.
טפיוקה עמילן אין חשש.
טיפות לבליעה ראה תרופות.

י

ירקות מיובשים בתהליך הייבוש יש חשש חמץ (חשש קטניות)

כ

כוסמת קטניות.
כמון קטניות.

ל

לדר חשש חמץ.
ליקר (כל הסוגים) בין המרכיבים עלול להיות חמץ

מ

מזון לתינוקות בין המרכיבים עלול להיות חמץ
מיונז (גם מופחת קלוריות) יתכן רכיבים שמקורם חמץ.
מלבין קפה חמץ.
ממרחים, מנותקים, מנותקים, מסטיקים חשש חמץ, ויש גם על בסיס קטניות.

משפרי אפיה חשש חמץ.
משקאות קלים עלול להיות חשש חמץ, יש גם תערובת קטניות.
מתחלבים קטניות ויש חשש חמץ.
מעדני חלב קטניות (עלול להיות חשש חמץ)

נ

נבט חיטה.....הרבה מוצרים כולל קוסמטיים מכילים מחומר זה חשש חמץ.

ס

סודה לשתיה בד"כ אין חשש חמץ.
סוכר בד"כ אין חשש חמץ. בתעשייה יש הרבה סוכר המופק מעמילן חיטה
סוכר וניל יתכן מקור חמץ.
סוכר עבים כיום מייצרים גם מעמילן חיטה חשש חמץ.
סולת יכול להיות חמץ.
סיבים תזונתיים חמץ, יש מופקים מקטניות.
סירופ (לא רפואי) חשש חמץ.
סלטים מוכנים (ללא יוצא מן הכלל) יש בהם רכיבים שיתכן שמקורם חמץ.
סרדינים (שימורים) קטניות.

ע

עמילן יש ממקור חמץ.

פ

פיצוחים (קלויים) פירות יבשים תלוי בצורה והיכן נקלו
פריכיות אורז, פצפוצי אורז תלוי מאד בצורת הייצור
פרחים מיובשים אלו העשויים מחמשת מיני דגן יש לאחסן עם שאר מיני חמץ לכלול במכירת חמץ.

צ

צ'יקו חשש חמץ.

ק

קוואקר חמץ.
קורנפלקס חשש חמץ, יש שמיצור רק מקטניות.
קטשופ קטניות.
קינואה קטניות.
קמח יכול להיות חמץ.
קצפת צמחית עלול להיות חשש חמץ.

ר

רטבים (כל הסוגים) יתכנו רכיבים שמקורם חמץ.
ריבות יתכנו רכיבים שמקורם חמץ.
ריצ' יתכנו רכיבים שמקורם חמץ.

ש

שוקולד (כל הסוגים) קטניות. גם ללא סוכר חייב הכשר לפסח.
שמן זית למאור עלול להיות מיצור מזיתים שהיו בתעשיית השימורים. חשש חמץ

ת

תרכיזים עלול להכיל חמץ.
תה (בעיקר בשקיות) חשש חמץ, כיום מכניסים גם חומרי טעם.
תחליף קפה חשש חמץ.

תחליפי חלב אם לכתחילה עם הכשר לפסח. אם אין יתיעץ עם רב.

תרופות - כל התרופות שיש בהם חשש חמץ יש לכלול במכירת חמץ - גם אם יודע שיצטרך להשתמש בהם בפסח. אם חייב לקנות בפסח, תרופה שאינה מופיעה ברשימות, לכתחילה יקנה מגוי ולא יתכוין לזכות בחמץ שבה. תרופה שאינה נכללת ברשימת התרופות הכשרות לפסח יש לברר אצל הרופא המטפל האם קיים לה תחליף מתוך רשימת התרופות הכשרות. אם אין, יש לפנות לרב מוסמך. רבים מהאחרונים התיירו לקחת תרופה שיש בה תערובת חמץ שנפסלה מאכילת אדם גם לחולה שאין בו סכנה ולא חששו לאחשביה. כדורי מציצה, סירופ ממותק יקחו רק לפי הרשימות. כל סוגי המשחות הרפואיות המיועדות לשימוש חיצוני ולא למתן דרך הפה, וכן כל סוגי טיפות עיניים, אזניים, משאפים, תרסיסים, כל סוגי הוריקות, פתילות, תכשירי חוקן, חומרי חיטוי לעור, תכשירי אינהלציה, מותרים לשימוש בפסח. החייבים לקחת ויטמינים כתרופה, לכתחילה יקחו לפי הרשימות, אם לא ניתן יש להתייעץ עם רב מוסמך, הלקוחים ויטמינים כתוסף מזון לא יקחו בשבוע של פסח.

תוספי תזונה יתכן רכיבים שמקורם חמץ

מי פה היות וברוב המקרים גם אם יש רכיב חמץ נפסל מאכילת כלב, אם בטוח שיפלוט הכל החוצה מבלי שיבלע משהו מותר.

משחת שניים היות ויש בה חמרי טעם כג' מנטול וכד' יש להשתמש רק עם הכשר לפסח.

סבון מוצרי קוסמטיקה יש מחמירים לא להשתמש בהם בפסח בלא כשרות לפסח, ויש מקילים בדבר, היות ועם מעורב בהם חמץ הרי הוא נפסל מאכילת כלב, וכל אחד יתיעץ בעניין עם רבו (השאלה האם אמרינן סיקה כשתיה גם בשאר איסורים או רק ביו"כ ותרומה. וכן האם אמרינן אחשביה בנפסל מאכילת כלב)

חמץ של עובד זר

עובד זר שאינו יהודי רשאי לקנות מכספו חמץ ולאוכלו בפסח גם בביתו של היהודי ובלבד שיאכל את החמץ בחדרו בלבד (או"ח ת"מ ב - ג), וטוב לכתחילה שהגוי לא יכניס כלל חמץ לביתו של היהודי מחשש תקלה.

כשרות כלים חד פעמיים לפסח

- כפפות לטקס, מפות ניילון, ניילון נצמד אין צריכים הכשר לפסח.
- נייר פרגמנט, מנג'טים לעוגות, מפיונים, נייר סופג, אין צריכים הכשר לפסח.
- כלי אכילה חד פעמיים מפלסטיק, וכן צלחות קרטון אין צריכים הכשר לפסח.
- תבניות אלומיניום - ראוי בכל ימות השנה להשתמש רק עם הכשר. אין צורך בהכשר מיוחד לפסח.
- כוסות ותבניות אפיה מקרטון וכן נייר אפיה - רצוי להשתמש עם הכשר לפסח.

הכשרת המטבח לפסח

לתשומת לב!

כל הוראות ההכשרה שניתנות בחוברת זו הן בתנאי שניתן לבצען לפי הוראות יצרן. יש לבדוק זאת לפני ההכשרה. יש לנתק את המכשירים מהחשמל או מהגז לפני הניקוי.

כיורים

1. ניקיון יסודי. במקום יציאת המים מהכיור שופכים חומר ניקוי חריף עם מים חמים.
2. שופכים על משטח הכיור ודופנותיו מים חמים, מיד עם רתיחתם.
3. כיור מחרסינה- מניחים בו כיסוי.
4. כיור נירוסטה- היות ונוהגים להכניס קערה מפלסטיק לכיור אחר נקיון יסודי, מספיק עירוי רותחים מכלי ראשון. העירוי רותחים הוא גם על הדפנות של הכיור.
5. מסננת של הכיורים- ליבון קל ע"י העברה בלהבות הגז.

כיריים של גז

1. ניקיון יסודי. שופכים על משטח הכיריים מים חמים, מיד עם רתיחתם. מניחים על המשטח ניר כסף, או כל כיסוי אחר.
2. החצובות- מניחים פח עליהם. כשאין מניחים פח עליהם, הכשרתם נעשית על ידי ליבון קל, מכניסים אותן לתוך להבות הגז עד שהחום יגיע לעוצמה שנייר או קש מסוגל להישרף במגע בו.
3. המבערים- יש להדליק את הלהבות למשך חמש דקות.

כיריים השמליות

1. ניקיון יסודי.
2. משטח האמייל - שופכים עליו מים חמים מיד עם רתיחתם.
3. מפעילים את הכיריים בדרגת חום מקסימאלית, למשך כ- 20 דקות.
4. מקום הנחת הסיירים - מכסים בניר כסף.

כיריים קרמיות (הלוגו)

1. ניקיון יסודי. של משטח הכיריים (להשתמש בחומרי ניקוי לפי הוראות יצרן).
2. אחר הניקיון להשבית את הכיריים למשך 24 שעות.
3. לאחר 24 שעות למלא כלי כשר לפסח במים עד שפתו העליונה ולכסותו. להניח על המבער. (חשוב!!! על כל מבער יש להניח כלי כנ"ל).
4. לאחר הנחת הסיר/ים, להפעיל הכיריים בחום מקסימאלי שיביאו את המים שבסירים למצב רתיחה.
5. המים שגולשים מהסירים משמשים להכשרת המשטח.
6. לאחר שהמים גלשו, מכבים את הכיריים ונותנים להם להצטנן.
7. לנגב היטב את המשטח.
8. להניח נייר אלומיניום על המשטח.

מיהם השמלי

1. ניקיון יסודי. יש להסיר את האבן המצטברת בו.
2. הדפנות החיצוניות - שופכים עליהם מים חמים, מיד עם רתיחתם.
3. ממלאים בו מים עד לשפתו ומרתיחים את המים.
4. עם רתיחת המים, פותחים את ברז המיחם.

מיקסר

1. ניקיון יסודי. יש לפרק כל חלק הניתן לפירוק. רצוי לכסות את המיקסר.
 2. החלקים המיועדים להכנת עוגות אין להכשיר.
 3. המיכל של הבלנדר, הסכינים, המסחטה - הגעלה.
 4. המטחנה - ליבון קל, ע"י העברת בלהבות הגז עד שהחום יגיע לעוצמה שנייר או קש מסוגל להישרף במגע בו.
- * רצוי לא להכשיר מיקסר לפסח, אלא אם אין ברירה.

בר מים

אם עירו ממנו מים רותחים ישירות על מאכל חמץ מן הראוי להגעילו ולהחליף את כלי הפלסטיק, ויש המחמירים להגעילו גם אם עירו ממנו מים רותחים ישירות על כלי חמץ.

מדיה כלים

ניקיון יסודי. במיוחד במקום ניקוז המים וב"אמבטיה". מפעילים את המדיח עם חמרי ניקוי.

רשתות מפלסטיק - הגעלה

• הערה: רשתות שיש בהן חריצים אינן ניתנות להכשרה.

מיקרוגל

1. ניקיון יסודי
2. הצלחת המסתובבת - הגעלה
3. מרתיחים כוס מים עם חומר ניקוי בכלי כשר לפסח עד שהאדים ממלאים את חלל המיקרוגל. לאחר שהדפנות מתקררות מייבשים אותן.
4. את המאכלים מחממים בכלי סגור נוסף. (כשר לפסח) *יש מקפידים שאינם סומכים על הכשרה של מיקרוגל לפסח.

מנגל השמלי

1. ניקיון יסודי
2. הפעלת המנגל למשך כ- 30 דקות
3. הרשת - ליבון חמור, ניתן לעשות זאת בגז הביתי עד להתזת ניצוצות ממנה.

מקרר /מקפיא

1. ניקיון יסודי.
2. מכסים את המדפים והמגירות בנייר כסף, או כל כיסוי אחר.

פלטה לשבת

1. ניקיון יסודי.
2. מפעילים את הפלטה למשך כ- 30 דקות.
3. מכסים את הפלטה בנייר כסף, או בכל כיסוי אחר.

שיש - משטח עבודה

1. ניקיון יסודי.
2. שופכים על השיש מים חמים, מיד עם רתיחתם.
3. מכסים את השיש בנייר כסף, או כל כיסוי אחר.

משטח עבודה מכל הזמור אחר (אבן קיסר וכד')

- אם יש חשש לגביו שאינו עמיד בפני שפיכת מים חמים עליו הכשרתו כדלקמן:
1. ניקיון יסודי.
 2. מכסים המשטח בכיסוי עבה.

תנור אפיה

1. ניקיון יסודי
 2. לאחר הניקיון אין להשתמש בו במשך 24 שעות.
 3. הפעלת התנור לחום מקסימאלי למשך 30 דקות.
 4. שיפודים ליבון חמור, ניתן לעשות זאת בגז הביתי עד להתזת ניצוצות מהם.
 5. תבניות לא ניתן להכשיר.
- *יש מקפידים שאינם סומכים על הכשרת תנור לפסח.

הכשרת כלי זכוכית, דורלקס, פיירקס, קורל'

לשיטת הספרדים - די בניקיון יסודי של הכלים.
לשיטת האשכנזים - לא ניתן להכשיר כלים שבמשך השנה השתמשו בהם במאכלים חמים.
ניתן להכשיר רק כלים שבמשך השנה השתמשו בהם במאכלים קרים בלבד, הכשרתם נעשית כך: 1. ניקיון יסודי.

2. השריית הכלים, בתוך קערה עם מים צוננים למשך 3 יממות.
3. כל יממה (24 שעות) מחליפים את המים שבקערה.
4. בשבת אסור להחליף המים.

הכשרת כלי שיש שהוד

כלים המצופים שיש שחור ניתנים להכשרה ע"י הגעלה.

מכונות ביתיות להכנת קפה

יש סוגים שונים של מכונות. המעוניין להכשירן לפסח יפנה לרבנות לקבלת הוראות מפורטות להכשרה.

מקוואות לטבילת כלים חדשים

פתוח עד השעה 23:00	הרצל 3 מאחורי המקווה (מול בית הכנסת "לכו נרננה")
פתוח עד השעה 17:00	פרץ 53 קריית שרת, בצד המקווה
פתוח עד השעה 17:00	רבוצקי 74 מאחורי המקווה

לתשומת לב!

כלים שנעשו על ידי מי שאינו יהודי, והעשויים ממתכת או מזכוכית חייבים בטבילה במקווה טהרה, לפני השימוש בהם. ולכן טעונים טבילה בברכה.

לפני הטבילה מברכים (בברכה אחת יכול לכלול את כל הכלים שמטביל):

"בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל טַבִּילַת כְּלֵי פְּלִיפְלִימִים"

- כלי עץ, חרס, פלסטיק - אין צורך להטביל.
- כלי פורצלן ואמאייל - טובלים ללא ברכה.
- כלים קרמיים - טובלים ללא ברכה.
- כלים המצופים שיש שחור עשויים מברזל ולכן טעונים טבילה בברכה.
- תבניות אלומיניום חד פעמיות תוצרת חו"ל - אם עושים בהם שימוש רב פעמי טעונים טבילה בלא ברכה.
- לפני הטבילה יש להסיר מהכלים כל המדבקות שעליהם.
- יש להקפיד להכניס את הכלי כולו בבת אחת למים.
- ילדים למטה מגיל מצוות אינם רשאים להטביל.
- אסור לטבול כלים בשבת.
- יש להיזהר שלא להשתמש בכלים חשמליים שנטבלו עד שיתייבשו היטב.

ליל בדיקת חמץ

יום חמישי י"ג ניסן (18.4.19)

מיד לאחר תפילת ערבית, מתחילים לבדוק את החמץ. על הגבאים לבדוק חמץ בבתי הכנסת. הבודק בהם, יבדוק תחילה החמץ בביתו, ובברכת "על ביעור חמץ" יכוון גם על בדיקת החמץ שיבדוק בבית הכנסת. הנוסע מביתו לפני תאריך זה יבדוק החמץ בלילה שלפני נסיעתו, ללא ברכה.

זמני היום לערב פסח תשע"ט

יום שישי י"ד ניסן תשע"ט (19.4.19)

משעה זו, אסור לאכול מצה עד ליל הסדר.	עלות השחר (לשיטה של 72 דקות 04:55)	04:32
משעה זו אסור לאכול חמץ.	סוף זמן אכילת חמץ (לשיטה של 72 דקות 10:03)	9:57
מקומות לשריפת חמץ, ראה עמוד 19.	סוף זמן שריפת חמץ (לשיטה של 72 דקות 11:24)	11:19
משעה זו מותרות מלאכות רק לצורך החג.	חצות היום	12:39
בערב פסח נוהגים להתפלל מנחה גדולה.	מנחה גדולה	13:12
משעה זו אין לאכול מאכלים שברכתם "בורא מיני מזונות" וכן אין לאכול לשובע עד לאכילת המצה בליל הסדר.	תחילת שעה עשירית	15:55
לנוהגים ברכת "שהיינו"	הדלקת נרות	18:52
אין להתחיל בעריכת הסדר קודם שעה זו.	תחילת ליל הסדר (צאת הכוכבים)	19:33
עד שעה זו יש לסיים אכילת אפיקומן.	סוף זמן אכילת אפיקומן	00:39

ביעור חמץ פסח תשע"ט

להלן מיקום החביות לביעור חמץ ברחבי העיר.

יום שישי, י"ד ניסן תשע"ט, (19.4.19) בין השעות 8:00-12:00

- רחוב שברץ / עקיבא בתוך בית ספר דקל
- רחוב אהרון קצין דרומית מזרחית לבית הכנסת
- רחוב בן גוריון ליד גינת אורי גורדון
- גן עליה בחניה
- רחוב הפלמ"ח בחניה
- רחוב היובל בכניסה לחניית המשביר
- קריית שרת רחוב התקווה
- רחוב דב הוז - גן הציבורי
- נווה זמר - סשה ארגוב מהנשיאים
- סייפן/ ויצמן - מול בית הכנסת

הציבור מתבקש לזרוק לפח את שקיות הניילון ולא להשליכן למכולות האש.
יש להקפיד על בטיחות באש.

גניית דברי קדש

בערב פסח מעבירים רבים גניזה שהצטברה ברשותם אל מתקני הגניזה שהמועצה הדתית מעמידה לרשות תושבי העיר, במקומות הבאים: מקווה הרצל, מקווה אלפסי, מקווה פרץ ובמועצה הדתית.
אנו פונים לציבור הנכבד להיערך מבעוד מועד להעברת הגניזה לא יאחר מיום שני י' ניסן תשע"ט (15.4.19) בכדי שנוכל לטפל בגניזה בכבוד הראוי.

העברת הגניזה סמוך מאוד לפסח מקשה לטפל בה בכבוד הראוי.
מפאת קדושת הגניזה, נא להקפיד להניח **דברי קדושה בלבד!!!**
נא להימנע מלהניח את הגניזה מחוץ למיתקן על מנת שלא תתפזר לכל עבר. עובדי ניקיון עלולים להעביר את הגניזה שמחוץ למתקנים אל משאית אשפה.

אמירת 'זיהי נועם' במוצאי שבת הגדול כשערב פסח חל ביום ו'

הטור (תצה) כותב שאומרים 'זיהי נועם' במוצאי שבת כאשר יש אחריו ששה ימי חול, ולא כאשר אחד הימים הוא יום טוב. לפי זה, כאשר פסח חל בשבת אמורים להגיד 'זיהי נועם' במוצאי שבת הגדול, וכן דעת המשנה ברורה (רצה ס"ק ג) והחזו"א. אולם בשו"ת שאילת יעב"ץ (א,יט) כותב שכיוון שערב פסח אסור במלאכה (במקום שנהגו), הרי שאין בשבוע זה ששה ימי מעשה. ובדומה כתב הגר"א (יו"ד שצט"ט) שערב פסח נחשב כמו מועד, ולכן כתבו בלוח ארץ ישראל ובשו"ת ציץ אליעזר (יג,לו) שאין לומר 'זיהי נועם' במוצאי שבת הגדול.

ולמעשה בין האשכנזים יש מנהגים שונים וכל אחד ינהג כמנהגו. הספרדים אומרים 'זיהי נועם' כמו בכל מוצאי שבת.

מהלכות ליל הסדר

יש לערוך את שולחן ליל הסדר מבעוד יום, כדי לאכול מיד כשיחשיך. אין לקדש ואין להתחיל את הסדר עד לאחר צאת הכוכבים - גם אם התפלל תפילת ערבית מוקדמת. מצווה מן התורה לספר ביציאת מצרים בליל פסח. מצוות הסיפור אינה דווקא לילדים אלא גם בין אדם לחברו ואפילו בינו לבין עצמו.

מצווה מיוחדת לספר ביציאת מצרים לילדים. על כן יש להשתדל שהילדים הקטנים לא יישנו, ואף להזדרז במידת האפשר באמירת ההגדה על מנת שהילדים יראו את אכילת המצה והמרור וישאלו על כך.

מצווה מן התורה לאכול בליל הסדר "כזית" מצה שמורה. למעשה אוכלים שני "כזית" בתחילת הסעודה, עוד "כזית" מצה ב"כורך" ועוד "כזית" מצה באפיקומן.

בשיעור ה"כזית" נחלקו הדעות ולמעשה ראוי להקפיד במצה הנאכלת בתחילת הסעודה לאכול לכל הפחות שיעור של כשני שליש מצת מכונה.

מצווה מדברי חכמים לשתות ארבע כוסות בליל הסדר. הכוס צריכה להכיל לפחות שיעור של "רביעית" יין או מיץ ענבים. (שיעור "רביעית": יש אומרים 86 סמ"ק ויש אומרים 150 סמ"ק).

חיוב אכילת מרור בזמן הזה הוא מדרבנן. יש לאכול לפחות כזית מרור (כ - 17 גרם לכל הפחות), ועוד כשיעור הזה בעת אכילת ה"כורך".

תקנו חכמים לאכול בליל הסדר בהסבה. יש להסב בעת אכילת המצה וה"כורך" וכן בעת שתיית ארבע הכוסות.

נשים חייבות כאנשים בכל המצוות הנוהגות בליל הסדר. נשים אשכנזיות נהגו שלא לאכול בהסבה.

ההכנות לליל הסדר שהל בשבת

יש להשלים את הכנת המאכלים המיוחדים לליל הסדר (מי מלח, חרוסת, זרוע) לפני כניסת השבת, כיוון שהכנתם בשבת עלולה כרוכה באיסורים שונים.

מי מלח

הכנת מי מלח אסורה בשבת משום שנראה כמעבד. לכן המטבילים בליל הסדר במי מלח יכינו אותם לפני שבת. אם לא הכינו מי מלח, ניתן להכין בשבת כמות קטנה שתכסה את הכרפס (משנה ברורה תעגכא). יש לשים קודם את המלח בכלי ואחר כך את המים, כך שאופן ההכנה יהיה הפוך מהרגיל ביום חול.

חרוסת

כתישת הפירות והתבלינים אסורה בשבת משום טוחן. ערבוב החרוסת ביין עלול להיות אסור בשבת משום לש. לכן יש להכין את החרוסת לפני שבת. הכין את החרוסת לפני שבת ושם בה יין, מותר להוסיף בשבת עוד יין.

אם לא הכינו חרוסת לפני השבת, יש לחתוך את האגוזים לחתיכות גדולות קצת. לגבי הלישה: יעשה את החרוסת דלילה באופן שהפירות המרוסקים שבתערובת לא יהיו דבוקים זה בזה (בלילה רכה), וישנה מדרך ההכנה הרגילה, דהיינו ייתן בקערה קודם את היין ואחר כך את האגוזים ושאר המצרכים (מג"א תעג ס"ק טז. מחצית השקל שם); ולכתחילה יעררב באצבעו (מ"ב שכא ס"ק סח). לדעת החזו"א, (או"ח נח, ה), ניתן לערבב בכף.

זרוע

אם לא צלו את הזרוע לפני השבת, ניחו בקערה זרוע מבושלת שאינה צלויה.

בדיקת החסה

להשתמש בחסה מגידול מיוחד ללא תולעים. את שטיפת עלי החסה והסרת העלים הכמושים יש לעשות לכתחילה לפני שבת. לא עשה זאת לפני שבת יכול לשוטפם סמוך לסעודה. לגבי העלים הכמושים ינהג באופן הבא: אם מדובר בעלים החיצוניים יכול להסירם סמוך לסעודה כדי להגיע לעלים הפנימיים. אם העלים המעופשים מעורבים בתוך עלי החסה הטובים, לא יסיר את המעופשים אלא ייקח סמוך לסעודה את העלים הטובים. (לעניין עלי החסה הנמצאים על השולחן במהלך הסדר, מה שעושה סמוך לקידוש נחשב כסמוך לסעודה - אף שהסדר נמשך כמה שעות. *)

* ע' מ"ב ש"ט ס"ק ד' שמה שבורר לצורך אותה סעודה נחשב סמוך לסעודה אף שהיא נמשכת זמן רב. ואולם צ"ע בליל הסדר האם הקידוש נחשב תחילת הסעודה או נטילת הידיים, ונפק"מ האם מותר יהיה לברור סמוך לקידוש או רק סמוך לנטילת ידיים. וע' בספ"כ עמ' קל"ה, ובפס"ת ש"ט הערה 45 הביא בזה מחלוקת אך מסיק שודאי שמה שצריך לקידוש, לקערה ולאמירת ההגדה יכול לברור סמוך לקידוש. על כן ניתן יהיה לברור ולשטוף את החסה המונחת על השולחן במהלך הסדר - סמוך לקידוש.

חזרת (חריין)

ריסוקה בשבת אסור משום טוחן. יש לרסוקה לפני שבת.

הפרשת חלה

הקונים מצות עבודת יד יבדקו האם הופרשה חלה. אם לא הופרשה - יש להפריש לפני כניסת החג.

הדלקת נרות

האשה תדליק נרות שבת וחג בזמן המופיע בלוח ולא תאחר כפי שיש נוהגות ביו"ט שחל באמצע השבוע. יש לברך "להדליק נר של שבת ויו"ט" ו"שהחינו".

תפילת ערבית

בתפילת ערבית אין אומרים ברכת מעין שבע (מגן אבות), משום שהברכה תוקנה לשם שמירה וליל הסדר הוא ליל שימורים.

אמירת שלום עליכם

יש שאינם אומרים 'שלום עליכם' ו"אשת חיל" בכל יום טוב שחל בשבת (מטה אפרים תקפג,א), ומבין הנוהגים לאומרו יש שאינם אומרים אותו כליל הסדר כדי למהר ולהתחיל בסדר (שו"ת רב פעלים א, סוד ישרים יג), ויש שנוהגים לאומרו (לוח ארץ ישראל), וכל אחד ינהג כמנהגו.

שביעי של פסח שחל ביום שישי

עירוב תבשילין

יש לעשות ביום חמישי (ערב שביעי של פסח) עירוב תבשילין. לשם כך לוקחים מצה ותבשיל נוסף (נהוג לקחת ביצה מבושלת) ואומרים את נוסח העירוב. גם מי שלא מתכנן לבשל מיו"ט לשבת אלא רק להדליק נרות, יעשה עירוב תבשילין, שהרי מדליק נרות ומחמם אוכל מיו"ט לשבת וכדומה. מי שמתארח במהלך כל החג והשבת, לא צריך לעשות עירוב תבשילין.

נרות שבת

אין להדביק ביו"ט את הנרות לצורך שבת. נרונים שבגמר בעירתם נשאר דסקית מתכת, מותר ביו"ט להוציא אותה ואת השעוה המפריעה לנתינת נרון חדש במיכל הזכוכית.

אכילת חמץ וקטניות (לאשכנזים) בשבת אסרו חג

יש מתירים לאכול בשבת אסרו חג חמץ שנמכר לגוי, ובלבד שלא יגע בו כלל עד ליל שבת (הגר"ע יוסף), ויש אוסרים לאכול חמץ בשבת זו, אבל מתירים גם לאשכנזים לאכול קטניות בשבת זו, ואף מתירים לאשכנזים לבשל בשביעי של פסח קטנית הבדוקות מחמץ לצורך אכילתם בשבת. (הגר"ש ז' אויערבאך).

ברכות למאכלים בפסח

מצה בריי (חתיכות מצה קטנות מטוגנת) וגם **אחרי קניידלך**: קיים ספק לגבי ברכתו ולכן יאכל רק בתוך הסעודה. (לדעת החזון איש דינו כדין מצה ויכול לאכול בפני עצמו וצריך נטילת ידיים, המוציא וברכת המזון).

כופתאות (קניידלך): מזונות ועל המחיה.

עוגה ממצות שלימות גם אם הושרו במים, יין, וכד': צריך נטילת ידיים, המוציא וברכת המזון.

עוגות עם קמח מצה: מזונות (כמות קמח המצה בכל הבליה אינה גדולה כך שבאכילת פרוסה או שתיים ואולי אפילו יותר אין שיעור לברכה אחרונה, אלא אם נאכלה כמות גדולה).

עוגות מצה עשירה: מזונות ועל המחיה.

עוגות קמח תפוא, קוקוס, וכד': שהכל ובורא נפשות.

פיצות, אטריות ושקדי מרק כשרים לפסח: אין בהם קמח וברכתם שהכל.

לחמניות כשרות לפסח: יש מהן המכילות קמח מצה וברכתן מזונות ויש שאין מכילות קמח וברכתן שהכל. לכן יש לברר בכל מוצר לגופו.

מהלכות יום טוב

כבוד יום טוב, קידוש וסעודה

1. יום ראשון ויום שביעי של פסח, חג השבועות, שני ימי ראש השנה, יום ראשון של סוכות ויום שמיני עצרת הם "מקראי קודש"¹ בלשון התורה, ובלשון חז"ל - "ימים טובים"².

2. מצוות עשה להיות שמח ביום טוב שנאמר "ושמחת בחגך"³.

3. יום טוב צריך לכבדו ולענגו כמו בשבת ולכן יתרחץ במים חמים בערב יום טוב (יש נוהגים לטבול במקוה⁴), ילבש בגדים נאים (בגדי יום טוב יהיו טובים יותר משל שבת, משום שמחת יו"ט - אם ידו משגת⁵), ויכין מאכלים מיוחדים.⁶

4. כמו בערב שבת, גם בערב יום טוב אין לקבוע סעודה מתחילת שעה עשירית ולמעלה (חצי שעה לפני זמן מנחה קטנה), שזהו מכלל כבוד שבת וכבוד יום טוב שיאכל בלילה לתיאבון, ובמיוחד בערב פסח - כדי שיאכל מצה בלילה לתיאבון, ובערב סוכות - כדי שיאכל פת בסוכה לתיאבון. מותר לאכול מעט פירות וירקות ובתנאי

1 ויקרא פר' כ"ג

2 שמואל א' כ"ה ח', תשו' הרשב"א ח"א תרצ"ט הגהות חת"ס לש"ע תקצ"ז מג"א ס"ק ו'

3 למרות שבוה"ז אין קרבנות, ש"ע"ת תקכ"ט ס"ק ב' משנ"ב ס"ק ט"ז, ונוהג גם בנשים.

4 ש"ע"ת תקכ"ט ס"ק ב' ולא מטעם חייב אדם לטהר עצמו ברגל שאין בוה"ז

5 ש"ע תקכ"ט ובמשנ"ב שם ס"ק י"ב.

6 כנ"ל הע' 5 משנ"ב ס"ק ג'

שלא ימלא כריסו מהם.⁷

5. כמו בערב שבת גם בערב יום טוב אין לעשות מלאכה מתחילת שעה עשירית שלא לצורך שבת או יום טוב. והעושה מלאכה בזמן זה אינו רואה סימן ברכה. מלאכת דבר האבד מותרת.⁸

6. הנוסע מביתו בערב שבת או בערב יום טוב ידאג להקדים את היציאה מביתו כך שיוכל להגיע ליעדו בעוד היום גדול.⁹

7. מצוה להדליק נרות לכבוד יום טוב כמו לכבוד שבת.¹⁰ הברכה היא: "להדליק נר של יום טוב" ואם חל יום טוב בשבת מברכים "להדליק נר של שבת ושל יום טוב"¹¹. אין צריך לברך "שהחיינו" בזמן הדלקת נרות משום שזמן ברכת "שהחיינו" הוא בקידוש. אולם נשים רבות נוהגות לברך "שהחיינו" בזמן הדלקת הנרות ומי שנוהגת כך רשאית להמשיך במנהגה.¹²

8. בשביעי של פסח אין מברכים שהחיינו.

9. נשים רבות נוהגות להדליק נרות יום טוב בלילה לאחר תפילת ערבית. נראה שהטעם הוא משום שביום טוב שני בחו"ל היו חייבות להדליק לאחר ערבית שהרי אסור להכין מיום טוב ראשון ליום טוב שני, ולכן נהגו כך גם בליל יום טוב ראשון. על פי זה בארץ ישראל שאין נוהגים יום טוב שני (פרט לראש השנה) אין מקום למנהג זה ויש להדליק נרות יום טוב לפני כניסת יום טוב כמו בשבת. אולם, יש שכתבו שהטעם שמדליקים ביום טוב נרות סמוך לסעודה הוא כדי לציין שעיקר ההדלקה היא משום הסעודה, ועל פי זה יש לנהוג כך גם בארץ ישראל. לכן, למעשה כל אשה רשאית להמשיך במנהגה בעניין זמן הדלקת הנרות.¹³

10. כשם שמקדשים בלילי שבת, ומבדילים במוצאי שבת, כך מקדשים בלילי יום טוב ומבדילים במוצאי יום טוב. הבדלה במוצאי יום טוב נעשית על היין בלבד בלא בשמים ובלא נר. אין עושים הבדלה במוצאי יום טוב לשבת, אולם עושים הבדלה במוצאי שבת ליום טוב. הבדלה זו נעשית בנוסח מיוחד כחלק מהקידוש ומברכים בה על היין ועל הנר אך לא על הבשמים. בהבדלה במוצאי שבת חול המועד מברכים על הבשמים ועל הנר.¹⁴

11. בקידוש היום המנהג לומר את הפסוקים "אלה מועדי ה'..." "וידבר משה..." (ויקרא, כ"ג, ד', מ"ד). ובראש השנה מוסיפים "תקעו בחדש שופר..." (תהילים פ"א ד'), וכל אחד יעשה כמנהג אבותיו

12. בוצע על שתי ככרות (ובפסח מצות) שלימות שאוחז בידו ביום טוב כמו בשבת, זכר למן שלא ירד בשבת וביום טוב, והיה יורד כפליים בערב שבת ובערב יום טוב.¹⁵

7 רמ"א תקכ"ט א, ש"ע תע"א א', תרל"ט ג' וברמ"א, משנ"ב שם, ס"ק כ"ז.

8 ש"ע רנ"א א', ועי"ש בה"ל ד"ה ויש, תכק"ט בה"ל ד"ה ממנחה.

9 ש"ע רמ"ט א' משנ"ב שם ס"ק א'

10 רמב"ם פ"ה מהל' שבת ה"א

11 ש"ע רס"ג ה' משנ"ב שם, ס"ק כ"ד.

12 משנ"ב שם, ס"ק כ"ג.

13 מטה אפרים תרכ"ה סע' ל"ג. וע"ע שש"כ פרק מ"ד הע' ד'.

14 רמב"ם הל' שבת, פ' כ"ט הל' י"ח, כ"א.

15 ש"ע רע"ד, משנ"ב שם, ס"ק א' בה"ט ס"ק א'.

13. נשים חייבות בקידוש ובלחם משנה ביום טוב כמו בשבת.¹⁶ אולם אשה ששכחה לומר יעלה ויבא בברכת המזון ביום טוב לא תחזור ותברך (פרט לליל הסדר) משום שיש מחלוקת אם חייבת בשמחת יום טוב, וספק ברכות להקל¹⁷.
14. מי שמחפש בחבילת מצות שיש בה מצות שלימות ושבורות, ורוצה לקחת ממנה מצות שלימות ללחם משנה, מותר להוציא ממנה מצה מצה, עד שימצא שתי מצות שלימות. אם הניח כמות של מצות על השולחן לצורך הסעודה, מותר לברור מאותה כמות גם את השבורות שאינן ראיות ללחם משנה.¹⁸

היתר מלאכת אוכל נפש

15. "אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד" (מסכת ביצה לו ע"ב). מלאכת אוכל נפש ביום טוב מותרת לחלוטין, אולם שאר מלאכות האסורות בשבת אסור לעשותן ביום טוב, בין מלאכה שאסורה מהתורה ובין מלאכה שאסורה מדברי חכמים. גם אמירה לגוי אסורה ביום טוב כמו בשבת במלאכות האסורות.¹⁹
16. למרות האמור לעיל בעניין אוכל נפש, אין זה היתר גורף, ויש לו כמה הגבלות. מלאכות שהדרך לעשותן לימים רבים, לא הותרו בעשייה אפילו לצורך אוכל נפש. לרוב הפוסקים מדאורייתא, ו"א מדרבנן.²⁰
- תבשיל שלא פג טעמו, שאם יבשלנו בערב יום טוב ישאר טעמו גם ביום טוב, אין מבשלים אותו ביום טוב.²¹
- מלאכה שהותרה ביום טוב לצורך אוכל נפש הותרה גם לצרכים אחרים שאינם אוכל נפש ובלבד שיהיה דבר השווה לכל נפש ולא דבר החשוב למפונקים בלבד.²²
17. מלאכת אוכל נפש לא הותרה לצורך נכרי, אולם, כאשר מבשל עבור עצמו ביום טוב, מותר להרבות את כמות המאכל שבסיר כדי שיהיה גם עבור עובד זר שבביתו (אך לא עבור אורח נכרי - מחשש שמא, היות שרוצה לכבדו, יבשל במיוחד עבורו).²³
18. אין לעשות מלאכת אוכל נפש לצורך יום חול.
19. אין מדליקים אש חדשה ביום טוב, שהואיל שיכול היה לעשות זאת מערב יום טוב לא התירו לו "להוליד" אש ביום טוב.²⁴
20. לצורך חימום, בישול ומאור מותר להעביר אש מאש הדולקת מערב יום טוב.²⁵ כמו כן מותר להגדיל את עוצמת להבת הגז.
21. אסור לכבות אש ביום טוב,²⁶ לכן לאחר שהעביר אש באמצעות גפרור וכדו',

16 בן איש חי בראשית שנה שניה, גרשז"א זצ"ל שש"כ פר' מ"ז הע' כ"ו.
 17 משום ספיקו של הגרע"א בהגותיו לש"ע סי' קפ"ח סע' ז'. פס"ת תקכ"ט אות ו
 18 ש"ע ש"י"ג' בה"ל ד"ה היו, שש"כ פ"ג אות כ"ח.
 19 משנ"ב תצ"ה ס"ק א'
 20 ש"ע תצ"ה.
 21 ש"ע שם. משנ"ב ס"ק ח'.
 22 כדלעיל הע' 20, 21.
 23 ש"ע תקי"ב א' וברמ"א, שם, משנ"ב ס"ק ט' י' וכן ס"ק י"א, ובה"ל ד"ה ומותר.
 24 ש"ע תק"ב א' משנ"ב ס"ק א'.
 25 ש"ע תקי"א א' וברמ"א, ובמשנ"ב ס"ק א'
 26 ש"ע תקי"ד א'.

נינחנו בנחת והוא כבה מאיליו²⁷.

22. אסור להקטין את עוצמת להבת הגז ביום טוב,²⁸ אלא אם כן הדבר נדרש לצורך אוכל נפש מידי ואין לו אפשרות להדליק להבה אחרת קטנה יותר²⁹.

מהלכות חול המועד

ושמחת בחגיך - בימי חול המועד

מצוות "ושמחת בחגיך" נוהגת גם בימי חול המועד כמו ביו"ט, ולכן חייב אדם להיות שמח וטוב לב בחול המועד כמו ביום טוב, הוא ואשתו וכל הנלווים אליו.

מצווה לשתות יין בכל יום מימי החג כי אין שמחה אלא ביין שנאמר "ויין ישמח לבב אנוש"

מצווה לאכול בשר בכל יום מימי החג ואפילו בערב שבת חול המועד ובערב יום טוב אחרון של חג.

יש לכבד את ימי חול המועד בבגדים מכובדים יותר מימות החול.

בימי חול המועד מברכים איש את רעהו בברכת חג ("מועדים לשמחה" או "חג שמח").

איסורי מלאכה בימי חול המועד

חולו של מועד, הואיל ונקרא מקרא קדש, אסור בעשיית מלאכה כדי שלא יהיה כשאר ימות החול. לא כל המלאכות האסורות ביום טוב אסורות גם בחול המועד, יש מלאכות האסורות בו ויש המותרות. אלו המלאכות המותרות:

- מלאכה פשוטה שאינה דורשת מקצועיות, כגון: נסיעה, הדלקת חשמל וכדו'.
- מלאכה הנעשית בשינוי מהרגיל.

- מלאכה לצורך אוכל נפש.

- מלאכה לצורך המועד (כגון כשארע קצר בבית, פיצוץ בצנרת וכד').

- מלאכת "דבר האבד" שאם לא תעשה המלאכה יגרם נזק. (ראוי להתייעץ עם רב בעניין זה).

- מלאכה הנעשית לצורך רבים, מניעת סכנה, או סילוק סכנה.

- מותר לכבס בגדי תינוקות וכן לנקות כתם שנוצר בחול המועד.

- כתיבה מותרת רק לצורך "דבר האבד" כגון: חידושי תורה בכדי שלא ישכח, צרכי רבים או צורך המועד. יש לקצר בכתיבה ככל האפשר. ניתן להקל במסרונים או בכתיבה במחשב בלא הדפסה.

- לדעת הספרדים מותר ליטול ציפורניים בחול המועד. מנהג האשכנזים שלא ליטול אלא אם כן נטלן בערב החג וגדלו בחול המועד.

27 ש"ע תקי"א ד', בה"ל ד"ה אין.

28 ש"ע תקי"ד ב', משנ"ב ס"ק ט"ז, בה"ל ד"ה מיד.

29 ש"ע תקי"ד א' וברמ"א משנ"ב ס"ק ז', ובכף החיים ס"ק ל"ג

- מותר לגהץ, כלומר להחליק את הבגד, אם עושה זאת לצורך המועד, אבל אסור לעשות בבגד קפלים חדשים.
- מותר לצחצח נעליים לצורך חול המועד.
- השקיה - כאשר הצמחייה זקוקה לכך, מותרת רק בכמות ההכרחית.
- טיפול בגינה - זיבול, כיסוח, גיזום, ריסוס - אסור.
- תפירה אסורה, אולם, כפתור שנתלש בחול המועד מותר לתופרו אם צריך ללבוש את הבגד, ויעשה את התפירה בשינוי.
- תיקונים במכונות: תיקונים קלים כגון החלפת צמיג - מותרים. תיקונים הדורשים איש מקצוע - אסורים, אלא אם כן נזקק למכונת בימי חוה"מ, ואם לא יתקנה יצטרך לשכור מכונת אחרת.
- תיקון משקפיים נחשב צורך הגוף ולכן מותר אם לא יכול לתקן באופן ארעי.

ביעור מעשרות

- פעמיים בשבע שנות השמיטה חייבים לבער את המעשרות מן הבית: בשנה הרביעית ובשנת השמיטה. השנה - שנה רביעית לשמיטה, הוא זמן הביעור.
- יש לבדוק בערב פסח או לפני כן את הפירות והירקות, יבשים, קפואים ושימורים, ולהפריש תרומות ומעשרות וחלה מכל החייב בהפרשה. המנהג לשרוף את מה שהפריש עם החמץ.
- מוצרים הנרכשים בחנויות עם תעודת הכשר הינם מעושרים, ואין צורך לקיים עליהם מצווה זו. מצווה זו היא מעשית לקונים תוצרת חקלאית ישירות מהמגדל או מגדלים בעצמם בגינתם.
- מי שיש לו בביתו כסף שחילל עליו מעשר שני, יש לחלל את הכסף על מטבע אחת בשווי פרוטה לפחות ולהשחיתה. (פרוטה = $1/40$ גרם כסף - כיום פחות מ 10 אגורות). אפשר גם לקחת סוכר בשווי פרוטה, לחלל את כסף המעשר השני, להמיס את הסוכר במים ולשפוך לכיור שבמטבח.
- נוסח החילול: "כל קדושה שיש במטבע שבידי, הוא וחומשו יחולל על פרוטה שבידי" (או "יחולל על הסוכר שבידי").
- בשביעי של פסח סמוך למנחה, נוהגים לקרוא מתוך חומש את פסוקי התורה העוסקים בביעור וידידי מעשרות (דברים כו יב-טו).

רכישת מוצרי מזון לאחר הפסח

לאחר הפסח יש לקנות מוצרי מזון רק בבתי העסק המציגים אישור מכירת חמץ

לתשומת לב!

אישור מכירת חמץ אינו מהווה

תעודת כשרות.

ותקף רק בצמוד לתעודת כשרות

לשנת תשע"ט

מוצאי שבת אסרו חג כ"ב ניסן תשע"ט (27.4.19)

עסקים שיהיו סגורים בפסח יציגו בנוסף לאישור מכירת חמץ,

גם אישור שהעסק פועל באישור הרבנות, בערב זה.

ניתן לקנות מוצרי חמץ משעה 20.30

אישור לפתיחת העסק

במוצאי שביעי של פסח

התודה והברכה

לרב שלמה אישון שליט"א

לרב בנימין זאב שטיין שליט"א

למרים איצקוביץ, שולי מזרחי ודנה הוד.

על עבודתם ועזרתם המסורה בהכנת חוברת זו.

אריה פרידמן

יו"ר המועצה הדתית

הרה"ג יצחק פרץ שליט"א

רב העיר